

BOSHLANG'ICH SINFI O'QUVCHILARIDA O'QISHGA BO'LGAN QIZIQISHNI SHAKLLANTIRISHDA ERTAKLARNING O'RNI**Karimjonova Shaxnoza Malikovna***Farg'ona viloyati Yozyovon tumani**27-maktabning boshlang'ich sinfi o'qituvchisi*

Annotatsiya: Ushbu maqolada boshlang'ich sinfi o'quvchilarida o'qishga bo'lgan qiziqishni oshirishda xalq ertaklarining tarbiyaviy, didaktik va psixologik ahamiyati yoritilgan. Ertaklar orqali bolalarda tasavvur, nutq, axloqiy qadriyatlar va mustaqil fikrlash ko'nikmalari qanday shakllanishi tahlil qilinadi. Shuningdek, o'qituvchi tomonidan ertaklarni to'g'ri tanlash va talqin qilishning o'quvchilarga ta'siri amaliy misollar bilan ko'rsatib beriladi.

Kalit so'zlar: boshlang'ich ta'lim, ertak, o'qishga qiziqish, tasavvur, axloqiy tarbiya, o'qituvchi, metodika

Boshlang'ich ta'lim — bu bola hayotida asosiy poydevor qo'yiladigan bosqich bo'lib, bu davrda o'quvchilarning darslarga, ayniqsa, o'qishga bo'lgan qiziqishi katta ahamiyat kasb etadi. O'qituvchining vazifasi nafaqat bilim berish, balki bu bilimlarga mehr uyg'otishdir. Shu nuqtai nazardan, xalq ertaklari — o'quvchilarning tasavvurini boyitish, axloqiy qadriyatlarni singdirish va o'qishga bo'lgan ijobiy munosabatni shakllantirishda samarali vositadir.

1. Ertaklarning didaktik ahamiyati

Ertaklar bolani o'qishga qiziqitirishda o'yin bilan o'rgatish metodikasi kabi ta'sir ko'rsatadi. “Zumrad va Qimmat”, “Bo'g'irsoq”, “Tulki va quyon” kabi ertaklarda doimiy takrorlanuvchi iboralar, jonli syujet va ijobiy qahramonlar orqali bola o'qishga jalb qilinadi. Bunday ertaklar orqali bolalar o'zlari sezmagan holda so'z boyligini kengaytiradi, matn mazmunini tushunishga harakat qiladi.

2. Ertaklarning tarbiyaviy funksiyasi

Ertaklar orqali o'quvchilarga mehnatsevarlik, halollik, do'stlik, mehr-oqibat, rostgo'ylik kabi fazilatlar singdiriladi. Bu esa ularning shaxs sifatida shakllanishida muhim omil hisoblanadi. Ayniqsa, ertaklardagi ijobiy qahramonlarning yutuqqa erishishi bolada “yaxshi bo'lish kerak” degan fikrni mustahkamlaydi.

3. O'qituvchining roli

O'qituvchi ertakni faqat o'qib bermasligi, balki uni bolalar bilan muhokama qilishi, savollar berishi, davomini topdirishi, obrazlarni jonlantirish orqali ertakni faol o'rganishga undashi kerak. Shu orqali bola faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchiga aylanadi.

4. Metodik yondashuvlar

- Ertakni rollarga bo'lib o'qish
- Rasm asosida ertakni tiklash
- Ertak qahramonlariga xat yozish
- Davomini o'ylab topish

Bunday metodlar bolaning ijodkorligini ochib beradi, o'qishga bo'lgan muhabbatini mustahkamlaydi.

Boshlang'ich sinf o'quvchilari o'qish va yozishni yangi o'rganayotgan bosqichda ularni ertaklar vositasida darsga jalb etish o'ta muhimdir. Ertaklar bolani fikrlashga, tahlil qilishga, ijobiy fazilatlarni anglab yetishga yordam beradi. Shu bois, o'qituvchilar xalq og'zaki ijodiyotining bu nodir namunalaridan keng foydalanishlari kerak.

ADABIYOTLAR:

1. Muxamedova N.K. Boshlang'ich ta'lim metodikasi. – Toshkent: O'qituvchi, 2016.
2. Qo'chqorova M., To'rayev A. Maktabgacha va boshlang'ich ta'limda badiiy adabiyotdan foydalanish. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
3. Xodjayev N.X. Boshlang'ich sinf o'quvchilarining ijodiy tafakkurini rivojlantirish. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.
4. Rasulova S. Ertaklar orqali tarbiyaviy ishlarni tashkil etish. – Andijon: Ixtisoslashtirilgan pedagogika nashriyoti, 2021.